KORRESPONDENT
HANDLOWY, PRZEMYSŁOWY I ROLNICZY

Korrespondent Handlowy, Przemysłowy i Rolniczy, wychodzi dwa razy na tydzień przy Gazecie Warszawskiéj.

Dnia 22 Marca — N^ro 23. — Roku 1843.

TOWARZYSTWA ZABEZPIECZENIA ŻYCIA.

(Societies for the insurance of lives)

(wyjątek z drukującego się dzieła p. Zubelewicza.)

(Dokończenie.)

Summy przez towarzystwa zabezpieczane zawsze są wielokrotne względem 100, i zależą od woli assekurowanego, w pośród granic jakie najczęściéj są odznaczone. I tak w Anglji oprócz niektórych towarzystw assekurujących nieograniczenie, inne najwięcéj do 5000 f. szt.; w Niemczech najwięcéj 10,000 talarów albo 25,000 złr. we Francji do 500,000 fr. Summy te zwyczajnie jednorazowo się wypłacają, rzadko w wielu ratach co do terminu oznaczonych; przy assekuracjach, tylko na łączne życie lub przeżycie, najczęściéj przedstawiają się w kształcie rent dożywotnich dla osób dłażéj żyjących. Dowód zabezpieczenia obejmuje summę zabezpieczoną, gatunek assekuracji i czas jéj trwania, nadto świadectwo co do wieku i zdrowia assekurowanego: wszystkie te bowiem okoliczności, na wielkość premjów najwięcéj wpływają; ich obrachowaniu tablice śmiertelności czyli tablice prawdopodobieństwa ludzkiego życia służą za zasadę. One podają, ile z pewnéj liczby osób zrodzonych w jednymże czasie, pozostaje przy życiu w końcu pewnéj liczby lat; są więc wypadkiem wieloletnich obserwacji robionych nad zrodzonemi i umarłemi, i tym są pewniejsze im większa liczba osób poddaną im była. Wszystkie zaś polegają na przypuszczeniu: że śmiertelność podług pewnych praw następuje, co jeżeli dla szczególnych osób nie ma miejsca, dla wielkiéj ich liczby przeciwnie, tak że z dokładnością prawie oznaczyć można, ile z pewnéj liczby osób jednego wieku po 1, 2, 3....10 latach żyje jeszcze, i podać czas w którym ostatnia z nich umiera. Czas, w którym podług tablicy połowa ludzi pewnego wieku żyć przestaje, daje nam prawdopodobną długość życia dla tego wieku. I tak dla 15 letnich długość ta jest lat 40, gdyż w 55 roku ze znacznéj liczby 15 letnich uważ nych połowa wymiera; tyle więc jest prawdopodobieństwa dla każdego z nich szczegółowo, że dojdzie tego wieku jak że umrze. Do téj właśnie prawdopodobnéj długości życia, tak kapitał zabezpieczony, jak i składkę czyli rentę utworzyć go mającą, głównie odnoszą. Na przypadek tylko większéj śmiertelności niż przez tablice jest wskazana, a która w dalszych dopiero latach zrównać się może, towarzystwa podwyższają zazwyczaj o 1/4 składki wyrachowane. Zysk ztąd wynikły powiększa się jeszcze z wielu innych przyczyn, które właśnie utratę wszelkich praw ze strony zabezpieczonych zrządzają; gdy np. w czasie oznaczonym składki nie opłacają, gdy w czemkolwiek przełamią warunki główne umowy, gdy się okaże jakieś fałszywe podanie w ich pierwotnéj deklaracji, która umowie za podstawę służyła; gdy przez samobójstwo, w pojedynku lub wyrokiem sądu utracają życie, i t. d.

Składki zwykle jednakowe na cały czas zabezpieczenia, zależą jedynie, od gatunku assekuracji i od wieku zabezpieczonego, i stosownie do tych stale oznaczone na 100 summy zabezpieczonéj, przez każde towarzystwo tabellarycznie są podane. Zobowiązanie ze strony towarzystwa ustaje, gdy zabezpieczony odbywa większą nieco niedozwoloną podróż morską, podróż w kraje nieucywilizowane, lub gdzie grasuje epidemja albo wojna, nadto gdy obiera powołanie niebezpieczeństw pełne. Teraz i w tych przypadkach towarzystwa assekuracji nie utrudniają przy opłacie tylko wyższego premium. Starają się nawet ułożyć tablice śmiertelności dla tych, którzy często zdarzającym się chorobom są podlegli. W ostatnich latach rozszerzający się coraz bardziéj zwyczaj pomiędzy średnią klassą tak w Londynie jak w miastach przemysłowych Anglji, używania opjum już w pokarmie już do palenia, a ztąd wynikłe znaczne skrócenie życia, straty tyle przyniosło niektórym towarzystwom, iż warunki swych assekuracji i taryfy zmienić musiały. Niedługo więc zapewne rząd angielski naśladować będzie chiński, w zakazie przywozu opjum, a o który teraz z przyczyny zmniejszonych znacznie dochodów Indji wojnę zakończył. Zużycie opjum w Anglji roku 1838 na 31,204 funtów, roku 1839 na 41,671 funtów oceniano.

Towarzystwa oprócz właściwych assekuracji życia na wypłacie summ pośmiertnych ugruntowanych, zawierają jeszcze umowy o kapitały lub renty odroczone płatne na przypadek życia, a które na osobę zabezpieczoną przypadają, jeżeli właśnie dłużéj żyje niż czas oznaczony w umowie. Drugi ten rodzaj zabezpieczenia podaje towarzystwom środek zrównoważenia czasem strat z pierwszego pochodzących, w razie np. grasującéj jakiéj choroby, ile bowiem tracą na wypłacie kapitałów pośmiertnych, tyle zyskiwać mogą na kapitałach lub rentach odroczonych, tak że nawet powiększać składek nie mają potrzeby. Prywatni w zabezpieczeniu na przypadek życia znajdują łatwy sposób powiększenia swych dochodów lub dobrego mienia na starość. I tak młodzieniec 20letni składając corocznie do towarzystwa po 100, otrzyma w epoce, którą w umowie oznaczył np w 40 latach swego wieku kapitał 3767, albo rentę dożywotnią 283 1|2; w 50 roku kapitał 8362 albo rentę 759; w 60 roku kapitał 18,758 albo rentę 2248 i t. d. Kapitał zaś jednorazowo przez niego złożony np 5000, zapewni mu na rok 30 jego życia 8210, albo rentę dożywotnią odtąd pobieraną 480; w 40 roku 13,575 albo rentę 875; w 50 roku 18,720 albo rentę 1760 i t. d. Przy pomocy téj umowy, ojciec opłacając składkę corocznie, albo kapitał jaki jednorazowo, zapewnia pewną summę lub rentę dla swego syna, posag dla córki, jeśli tylko dojdą lat wskazanych dojrzałości. I tak płacąc na raz 500 przy narodzeniu dziecka, zapewnia mu kapitał 1829 albo rentę 100, gdy dojdzie lat 20; płacąc zaś 100 corocznie, w tymże wieku summa 3619, albo renta dożywotnia 198 zapewnioną mu będzie. Jeżeliby dziecię umarło przed tym czasem, składki opłacone przypadłyby na korzyść towarzystwa, które inaczéj przez sam procent od procentu nie może zapewnić summ tak zyskownych.

Towarzystwa wreszcie wchodza w umowy o renty dożywotnie bezpośrednie; to jest o renty już od dnia umieszczenia kapitału wypłacalne. Gdy jednak te renty do swego nabycia dość znacznego stosunkowo potrzebują kapitału, i gdy same dość wielkie być muszą, aby potrzebom z wiekiem człowieka wzrastającym odpowiadać mogły, ztąd przez połączenie ich wydawania z zabezpieczeniem na przeżycie podobnie jak przy dawnych Tontynach, więcéj je dogodnemi i przystępnemi dla klassy uboższéj zrobić się starano. W tym celu powstały od r. 1825 w Niemczech osobne zakłady rent (allgemeine Versorgungsanstalten), jak w Wiedniu, Berlinie, Sztutgardzie, Tübingen, Carlsruhe, Munich i w Dreźnie, na wzajemnem zobowiązaniu zabezpieczonych oparte, w których kapitał niewielki jednakowy dla wszystkich, do nabycia renty dożywotniéj służący, już jednorazowo, już dla łatwości w wielu ratach jest składany, i gdzie zarazem ta renta w początkach dosyć mała, przez renty krócéj żyjących znacznie wzrasta, tak że kapitał pierwotnie na nią wydany do 2 lub 3 razy przechodzić może, stosownie do granicy wzrostu przez towarzystwa zawsze zakreślanéj. Ważniejsze z tych towarzystw jak Berlińskie i Wiedeńskie przy właściwych im krajach będą opisane (1).

Towarzystwa zabezpieczające co do sposobów swego utworzenia trojakie być mogą: wzajemne, akcjowe, i mieszane (mutual, proprietary and mixed companies). Pierwsze z samych zabezpieczonych są złożone, którzy w miarę swojego do nich przystąpienia zapewniają sobie nawzajem summy umówione, i płacą każdorocznie składki podług tablic wyrachowane. Jeżeli w końcu pewnego czasu opłaty wniesione do towarzystwa zaszłe w tym czasie wydatki przenoszą, przewyżka służy jako zysk ula zabezpieczonych, który zazwyczaj w części zmniejszają aby utworzyć fundusz rezerwowy, nieprzewidziane straty pokryć mogący. Zysk podług woli albo powiększa summę zapewnioną, albo zmniejsza roczną składkę, niekiedy nawet po pewnym już trwaniu assekuracji, do wykupna składek czyli do zupełnego już od nich uwolnienia posłużyć może. Do towarzystw wzajemnych należą w Londynie: Equitable, Amicable, Norwich, Union, London Life Association i t. d. W Niemczech towarzystwa w Gota, Lipsku i Hanowerze. Najdawniejsze prawie i najważniejsze ze wszystkich Equitable society, 2|3 czystéj przewyżki w każdym 10 roku, 5000 najstarszym swym członkom opłaca, którzy już wnieśli 6 rocznych premjów. Część 1|3 pozostałą zatrzymuje jako fundusz rezerwowy który już do ogromnéj summy 12 miljonów f. szt. podniósł się. Sprawiły to najwięcéj znaczne składki, jakie w początkach towarzystwo przy niedostatecznych tablicach śmiertelności dla własnego bezpieczeństwa pobierało, a które teraz do połowy prawie zmniejszono. W towarzystwach akcjowych pewna liczba kapitalistów połączonych z sobą tworzy kapitał zakładowy, będący rękojmją wypłaty summ zapewnionych. Na zabezpieczonych więc nie ciąży żadna odpowiedzialność, lecz gdy od kapitału za-

(1) Jedna nawet osoba korzystnie kupno renty dożywotniéj z zabezpieczeniem na życie połączyć może. Dajmy że 40 letni zakupuje np 1000 renty dożywotniéj za kapitał 10,000. Przez opłatę coroczną składki 328, może zapewnić tenże kapitał 10,000 swoim następcom i jeszcze mu pozostanie 672, czyli po 6,72 0|0 procent dosyć znaczny od wyłożonego kapitału. Zabezpieczenie życia wynagradza tu stratę dla familji przez kupno renty dożywotniéj zrządzoną. Ztąd nowa korzyść, któréj przykładów wiele innych oprócz podanych znaleśćby jeszcze można. Ojciec chcący się zapewnić, iż posag 100,000 jego córki na przypadek śmierci jéj męża, nienaruszony dla niéj pozostanie, zwykle go oddaje na hypotekę z wolnością tylko zięciowi nadaną rozrządzania procentem. Assekuracja lepszy do tego środek mu przedstawi. Z 100,000 może oddać swemu zięciowi 68,800, a resztą tylko pierwszy swój zamiar dopełni. Umieszcza 31,200 na hypotekę co przy procencie 5 0|0 przyniesie mu 1500. Tyle właśnie wynosi coroczna składka którą opłacać potrzeba, skoro życie męża 30 letniego dla żony 20 letniéj za summę 68,800 zabezpieczyć żądamy. Córka więc skoro tylko swego męża przeżyje, w summie zahypotekowanéj i zabezpieczonéj będzie miała zwrócony swój posag, pomimo tego iż znacznéj już jego części, przy zamęściu przez ojca danéj, stosowny obrót nadać mogła. Przy wcześniejszéj jéj śmierci składki opłacone stracone będą

kładowego pewny procent rachowany być musi, nigdy więc towarzystwa akcjowe tak tanio assekurować nie mogą jak wzajemne. Pomimo jednak tego pierwsze są liczniejsze; łatwiéj bowiem spekulacja kilku z sobą łączy, niż właściwe dobro do bezinteresownego połączenia wielu nakłania, chyba że mocne tylko o wartości rzeczy przekonanie, lub iniciatiwa rządu zbawiennym do tego staje się powodem. Towarzystwa akcjowe angielskie są: Albion, Royal, Exchange, Sun, Globe i t. d. Niemieckie w Tryest i Munich. Z połączenia dwóch poprzednich form stowarzyszenia powstały towarzystwa mieszane teraz najliczniejsze, w których przy kapitale akcjonarjuszów gwarantującym wszelkie wypłaty i straty, uczestnictwo w zysku, od połowy do 2|3 jego części, dla zabezpieczonych jest przyznane. To uczestnictwo niektóre towarzystwa jak np. Alliance, Eagle, Hope i t. d. do wszystkich assekurowanych rozciągają, rozdzielając zysk podług wielkości summy zapewnionéj i długości assekuracji. Inne jak Natjonal, Palladjum i t. d. i Niemieckie w Berlinie i Lubece, tenże zysk dożywotnie zabezpieczonym tylko przyznają, i dla tego składki przy assekuracji terminowéj nieco zmniejszają. Inne wreszcie jak British Comercial, Protector, Metropolitan i t. d. i Compagnie de l'Union w Paryżu, pozostawiają wolny wybór zabezpieczania się bez uczestnictwa lub z uczestnictwem, a zatem przy mniejszych lub większych składkach. Stosownie do tego 25 letni np. życie swoje za 5000 f. szt. zabezpieczyć może przy składce 100 f. lub 120 f. 4 szyl. 2 pensy. Przy tak znacznéj różnicy składek, wielu wolą tworzyć sami sobie oszczędność każdoroczną, niż czekać przyszłego zysku co 7 lat zazwyczaj ustanawianego, który może być znaczny, lecz od przypadku zależy. Niektóre towarzystwa na pewnych tylko osobach swe zabezpieczenia ograniczają; jak Protestant dissentors dla duchownych; University dla tych którzy byli zapisani w księgę uczniów w Oxford i Cambridge: Clerical and Medical dla podległych chorobom pociągającym za sobą skrócenia życia. Są wreszcie i takie, jak Family Endowment, które każdemu nowemu małżeństwu, dla każdego z przyszłych jego dzieci, zapewniają summę jednorazową w 21 roku ich życia, albo od tegoż roku pensją dożywotnią, skoro umówione premium przez lat 22 lub do śmierci męża opłacana będzie. Wszystkie towarzystwa angielskie nie zostają pod nadzorem rządu; utrzymuje je tylko zaufanie w ich członkach.

O PIELĘGNOWANIU ŁĄK i ICH SPŁAWIANIU (IRRYGACJI).

Ta ważna gałęź rolnictwa, łąki, które w Syngen do tak wysokiéj doprowadzono kultury, gdzie nie za pomocą nawozów, ale umiejętnie użytéj wody, sprzęt siana niedwie każden gospodarz w czwórnasób pomnożył; służyć może za przykład do naśladowania wszystkim bez wyjątku narodom. Sztuka cała polepszenia łąk, zależy więcéj od zastanowienia się gospodarza i rozpoznania rzeczy saméj, którą ma wykonać, jak od znacznych i niestósownie użytych nakładów. Niema prawie jednéj wsi w kraju naszym, gdzieby niebyło starych zaniedbanych stawów; nie ma nawet łąki, któraby niemiała spadku, a zatem niema takiego położenia, żeby niemożna zachwycić wody powyżéj miejsc, które na łąki obrócić chcemy, jako to w starych zreparowanych stawach, w nowo zrobionych i t. p. Są jeszcze oprócz tego gdzieniegdzie i źródła dość obfite, rzeczki, strumienie, znaczniejsze rowy, które, gdybyśmy tylko chcieli, moglibyśmy obrócić na korzyść łąk, dziś bez trawy tylko czcze nazwisko noszących.

Obfity sprzęt siana na łąkach spławianych, zawisł jedynie od rowków doprowadzających, rozdzielających i odprowadzających wodę, którąby mogła, gdy będzie wpuszczona na łąkę, bez zatrzymania się w trawie, spłynąć jak najprędzéj do rowku odprowadzającego. Przez spławianie łąk, niema się tutaj rozumieć całkowite ich zalanie, czyli zatopienie, ale cienkie i ile być może równe i dosyć prędkie spłynienie wody z powierzchni łąki, gdyż jéj bieg leniwy, lub zatrzymanie się, zwykły się przyczyniać do wzrostu traw złych i kwaśnych. Delikatne szlamy, tłuste cząstki, są gatunkowo lżejsze od wody i dla tego płynąc po jéj wierzchu, mogą się tylko na trawie osadzać, kiedy woda rozdzielona cienko. Łąki horyzontalne, albo z małemi spadkami, są bardzo trudne do spławiania; i tam, gdzie nam sama natura odmówiła potrzebnego spadku, zaradzić musi sztuka, przez robienie zagonów obłączkowatych (owalnych). Zagony te robią się 8 do 10 prętów długie, 2 1|2 pręta szerokie; na piasku ze spadkiem 10 do 15 cali, a na glinie i innéj dobréj ziemi 8 do 10 cali po każdéj stronie zagona. Na łąki z wielkiemi spadkami lub położone na pochyleniach gór, nie można puszczać wody przez długą przestrzeń, gdyż to jest niewzruszoną zasadą, że przy mocnym spadku co dwa pręty, przy mniejszym półtora pręta, robią się równo odległe rowki do rowku rozdzielającego, aby się w nie woda zbierała i na następujący przedział rozlewała; lecz znowu co 7 prętów musi być świeża woda, z rezerwoaru puszczana przez inny prostopadły rowek. Tym tylko sposobem może być łąka jednakowo spławiana, ponieważ tłuste części w wodzie i wszelkie ślamy osadzają się w bliższych miejscach głównego rowu, a na resztę trawy spływa tylko sama czysta woda.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

ZBOŻE.

Królewiec w Prusach. — Ceny zboża na naszym targu w ogóle ciągle utrzymały się na wysokim stanowisku co uważać należy za skutek lekkiéj ciągle zimy z bardzo małemi przerwami. Ciągłe złe drogi niepozwalały aby wieśniacy przywozili na targi swoje zapasy zboża, i niewielkie dowozy jakie przybyły, znajdowały szybki odbyt z natychmiastowem odładowaniem, ponieważ prawie przez cały zeszły miesiąc żegluga była tu zupełnie otwartą. W ostatnich dniach mieliśmy cokolwiek mro-

zu, a w skutku tego znaczniejsze dowozy, ale ponieważ w tym czasie nadeszły znaczne obstalunki pszenicy i żyta z Hamburga, Anglji i Hollandji, przeto ciągle jeszcze okazuje się znaczna potrzeba i niemożna spodziewać się wkrótce zniżenia cen tych dwóch artykułów; otrzymaliśmy tu niejakie dowozy z wyższych miast i spodziewać się można wkrótce większéj jeszcze ilości, co może spowodować małe zniżenie cen. W ostatnich dniach kilkaset łasztów żyta pomyślnie sprzedano. Za pszenicę płacono 310 Cf., za żyto 315—330 Cf. za piękne pstrokate gatunki.

Gdańsk 11 Marca. — Przy smutnych zagranicznych raportach dla handlu zbożowego coraz gorzéj idzie na naszym targu, ceny coraz i coraz bardziéj spadają i przytem trudno jest znaleść jeszcze kupców na wystawiony na przedaż towar. W tym tygodniu wystawiono na przedaż pszenicy 92 łaszt. Żyta 99 łaszt, jęczmienia 8 łaszt, grochu 9 łaszt. Z tego przedano po następujących cenach: Pszenicy polskiéj 30 łaszt, pstrokatéj 133 f. po 666 zł., 5 łaszt po 565 zł., 8 łaszt po 640 zł., 14 łaszt po niewiadomych cenach. Żyta 25 łaszt po 410 zł., 3 łaszty po 390 zł., 15 łaszt po 400 zł., 3 łaszty po 380 zł. 4 łaszty po 364 zł. Jęczmienia 2 łaszty po 216 zł., 3 po 250 zł. Grochu 2 łaszty po 360 zł., 4 po 320 zł. Na giełdzie płaci się: Pszenicę po 35—52 srgr., żyto po 25—33 srrg., groch po 24—31 srgr. Jęczmień czterorzędowy po 16—22 srgr., dwu-rzędowy 22—26 srgr., owies 15—17 srgr.

Szczecin 13 Marca. — Od piątku przedano znaczną partję przybyłéj tu białéj polskiéj pszenicy po 42 tal. Prócz tego niesłyszeliśmy o żadnych innych przedaniach, i ceny żądane są jak w przeszłym tygodniu. Na targu lądowym do końca zeszłego tygodnia pszenica trzymała się mocno w cenach. Na ostatniéj giełdzie produktów dawano tu nawet 42 tal. za dobrą uckerm. pszenicę. Żyto na miejscu podług gatunku i wagi przedaje się po 32—33 tal., na wodzie dobre ciężkie gatunki oddawane są po 33 tal. Na zwykłe wiosenne dostawy ugodzono 500 wespli po 32 1|2 tal i na téj cenie trzymają się ciągle producenci. Jęczmienia ugodzono znaczną partję na dostawę wiosenną z zaręczeniem wagi na 78 f. po 26 tal., ale po téj cenie łatwiéj teraz dostać niż przedać. Owies i groch jak ostatnim raportem doniesiono. Na targu lądowym przedano pszenicy 24 wespli po cenach od 39—41 tal., żyta 6 wespli od 32—36 tal., jęczmienia 2 wesple po 24 tal., owsa 2 wesple od 20—21 t. grochu 3 wesple od 34—39 tal.

Wrocław 11 Marca. — W ogóle w handlu naszym panuje cisza, a szczególniéj można tu powiedzieć o zbożu. Dobra żółta pszenica nominalnie trzyma się na 42 tal., biała na 46—47 tal. za 25 szefli. Żyto dobre polskie 34 tal. szląskie 35 tal., jęczmień duży 34—35 tal. owies 24—25 tal. za 25 szefli.

Magdeburg 14 Marca. — Zboża dowieziono tu od 6 do 11 Marca: pszenicy 87 wespli które przedano po 42 tal., żyta 5 wespli po 38 tal., jęczmienia 2 wesple po 35 tal., owsa 19 wespli po 27 tal.

Najwyższe i najniższe ceny w dniu 13 Marca, były następujące: Pszenica 43—41 tal., żyto 39—38 tal., owies 28—27 tal., jęczmień 36—35 tal.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Dnia 21 *Marca* 1843.

		żądają R. s.	k.	dają R. s.	k.
1. WEXLE.					
Berlin 100 talarów	2 M.	92	70	—	—
Gdańsk 100 talarów	2 M.	92	40	—	—
Hamburg 300 m. k.	2 M.	141	—	—	—
Londyn fun. sterlin.	3 M.	6	39	6	73
Lipsk 100 talarów	2 M.	—	—	—	—
Moskwa 100 rub. sreb.	1 M.	99	25	99	—
Petersburg ditto	1 M.	99	50	—	—
Paryż 300 franków	2 M.	75	—	—	—
Wiedeń 150 zł. reńskich	2 M.	96	30	96	—
Wrocław 100 talarów	2 M.	—	—	—	—
2. MONETY.					
Rossyjskie Imperjały		—	—	—	—
Holend. dukaty nowe		—	—	—	—
ditto stare ważne		—	—	—	—
Frydrychsdory Pruskie		—	—	—	—
Rossyjskie assygnaty		—	—	—	—
Austrjackie bilety bankowe za 150 złr.		—	—	—	—
3. PAPIERY.					
Listy zastawne białe, daw. bez kup. (*)					
ditto ditto nowe					
Obligi skarbowe na zł. 1000		14	76	—	—
Obligacje cząstkowe na zł. 500		—	—	—	—

Wartość kuponu kop. 14 1/6.

SREDNIA CENA ZYWNOSCI.

Na ostatnich targach Warszawskich i Pragskich płacono za korzec żyta rubli sr. 1 kop. 41 (złp. 10 gro. 2); pszenicy r. s. 2 k. 67 (złp 17 gr. 24); jęczmienia r. sr. 1 kop. 58 (zł. 10 gro. 16) owsa rub. sr. 1 kop. 11 (złp. 7 gr. 12); mąki pzzennéj przedniéj r. sr. 4 ko. 57 (złp. 30 gr. 14), ordynarnéj 6 ćwierci r. s. 3 k. 79 (złp 25 gr. 7), żytniéj pytlo. r. s. 2 k. 15 (złp. 14 gr. 10), gryczanéj korzec r. sr. 2 k. 19 (złp. 14 gr. 18); kaszy gryczanéj zwyczajnéj r. 2 k. 85 (z. 18 g.); drobnej r. sr. 6 k. 80 (zł. 45 gr. 10); jęczmiennéj perłowéj r. s. 5 k. 27 (zł. 35 gro. 4) jęczm. ordynaryjnéj r. s. 1 ko. 68 (złp. 11 gr. 4); — siana Centnar 100 funt. kop. 53 (złp 3 gro. 16); słomy cent. 100 funt. kop. 26 (złp 1 gr. 22); sążeń drew sosnowych r. sr. 6 k. 45 (złp 43); — wół dobry od r. s. 38 do 54; średni od r. s. 31 do 37; lichy od r. s. 22 do 30; — ciele rs. 1 k. 80 wieprz dobry od r. s. 11 do 14; średni od r. s. 8 do 10; lichy od r. s. 6 do 7; — masła funt k. 14 (gr. 28) słoniny funt k. 9 (g 18); kartofli korzec k. 55 (zł. 3 g. 20); okowity 10téj próby garniec ko. 59 (zł 3 g. 28); szumówki 6téj próby garniec kop. 35 (złp. 2 g. 10).